בעזהטי"ת

וועג פון אמונה

געקליבענע פערל וויערטער פונעם
וועכנטליכן קונטרס דרך אמונה
פון די שמועסן פון
הרה"צ רבי
מאיר איתמר רוזנבוים
שליט"א

תולדות

תשפ"ו

לשמיעת השיעורים בכל שבוע
על הטלפון נא להתקשר
למערכת 'דרך אמונה'

בארה"ב 718.298.3717 ולהקיש 1

בארץ ישראל (מספר טעל.חדש) 079.704.0017 ולהקיש 1

בענגלאנד (מספר טעל.חדש) 03.33015.0717 ולהקיש 1

מכון 'דרך אמונה'

הרוצה לקבל את הגליון בכל שבוע באימייל
נא לשלוח אימייל לאדרעסס 3875060@gmail.com
ולכתוב שם המבקש ואימייל אדרעסס שלו .ואי"ה נוסיפו לרשימת המקבלים

להארות והערות יכולים להתקשר לאחד ממספרי הטעלפון של מערכת דרך אמונה הנ"ל
ולהשאיר הודעה על מספר 9 ובלי"נ נתקשר בחזרה אי"ה

תולדות

צוויי מיני שמחות ❁ די מטבע האט אויפגעוויזן אז יצחק איז דער זון פון אברהם ❁ ער האט געפועל'ט מיט זיין תפילה אז דער אויבערשטער זאל דאוועננען פאר אים ❁ א וואונדערליכע געשיכטע אין דעם ענין פון פקידת עקרה ❁ אפילו די נידריגסטע פון כלל ישראל זענען אינעווייניג גוט ❁ די גרויסקייט פון זיין א נהנה מיגיע כפיו ❁ דאס ליבשאפט צו עשו איז נאר געווען בפניו כדי אים צו מקרב זיין ❁ ער האט ליב געהאט עשו כדי צו מעורר זיין דערמיט רחמים אויף אידישע קינדער ❁ צדקה איז גלייך צו זריעה ❁ דינען דעם אויבערשטן מתוך שמחה ❁ די ברכות וועלן שטענדיג חל זיין אויף די אידישע קינדער ❁ יצחק האט געוואלט אז יעקב זאל אויך באקומען ברכות פון עשו ❁ אוועקגעבן פון זיך פאר אנדערע - סיי תורה און סיי געלט ❁ ער איז געבענטשט געווארן אדאנק דעם בטחון ❁ דער שכר פון א בוטח בה' שטעלט זיך קיינמאל נישט אפ ❁ העושר והכבוד מלפניך ❁ בטחון אפילו בשעת הסתרה ❁ פארהאן א בחירה אין דער מצוה פון אמונה ❁ יראת אלקים - און נישט מורא האבן פון קיין שום אנדערער זאך ❁ עשירות צוליב ווייניג הוצאות ❁ אמונה אין די צדיקי הדור

וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם אַבְרָהָם הוֹלִיד וגו' (כה, יט).

צוויי מיני שמחות

זאגט רש"י, 'יעקב ועשו הנאמרים בפרשה'. הרה"ק ר' אברהם יעקב מסאדיגורא זי"ע ערקלערט די וועריטער פון רש"י (עם וועריט געברענגט אין ספר נר ישראל), **אז עם זענען פארהאן צוויי מיני שמחות; פארהאן א שמחה וואס וועלט אויסגעניצט פאר עבודת ה', אזוי ווי עס שטייט** (תהלים ק, ב) **"עבדו את ה' בשמחה". און עס איז פארהאן א שמחה וואס וועלט ח"ו אויסגעניצט אויף פארקערט, אזוי ווי עס שטייט** (קהלת ב, ב) **"ולשמחה מה זו עושה". און ווי באקאנט איז דאך 'יצחק' א לשון פון שמחה.**

במילא זאגט רש"י אזוי: "ואלה תולדות יצחק" - די מידה פון שמחה האט תולדות. אבער שמחה קען מען צעטיילן אין צוויי וועגן. זאגט רש"י, 'יעקב ועשו האמורים בפרשה' - עס איז דא א שמחה בבחינת יעקב און א

שמחה בבחינת עשו, און די צוויי שמחות זענען געזאגט געווארן 'בפרשה' - וואם איז א לשון פון 'פרישה' (אפגעטיילט). נעמליך אז די צוויי מיני שמחות זענען אינגאנצן אפגעזונדערט איינם פון צווייטן, ולא קרב זה אל זה.

די מטבע האט אויפגעווייזן אז יצחק איז דער זון פון אברהם

עס וועלט פארציילט אויף דעם דובנער מגיד זצ"ל, אז איינמאל איז אים אויסגעקומען צו זיין ביי א גביר אין שטוב מיט'ן נאמען יצחק. דער יצחק איז געווען א גרויסער קמצן, און דער דובנער מגיד האט געבעטן פונעם גביר א תרומה פאר צדקה. אבער וויפיל ער האט פרובירט, האט ער נאכאלץ נישט מצליח געווען צו עפענען דאם הארץ פון דעם גביר.

ביז וועלן דער מגיד האט אים געזאגט: "אויב דו וועסט מיר גארנישט געבן, וועלן מענטשן פארדעכטיגן אז דו ביסט א ממזר!". האט אים דער גביר גלייך געפרעגט וואם ער מיינט צו זאגן, און דער מגיד האט אים ערקלערט אזוי: אין אנהייב פרשת תולדות זאגט רש"י, אז וויבאלד די ליצני הדור האבן געזאגט אז שרה איז געווארן טראגעדיג פון אבימלך, דעריבער האט דער אויבערשטער אויסגעשטעלט דאם געשטאלט פון יצחק ענליך צו אברהם, ווייל אזוי האבן אלע מעיד געווען אז 'אברהם הוליד את יצחק'.

שטעלט זיך א שאלה, און וואם איז מיט די אלע מענטשן וואם האבן נישט געווואוסט וויאזוי אברהם האט אויסגעזען, וויאזוי האבן זיי געקענט ווסין אז יצחק האט אויסגעזען ענליך צו אברהם? נאר דער ענטפער איז אז חז"ל זאגן (בבא קמא צו, ב. זע דארט אין רש"י) אז אברהם אבינו האט אויסגעקריצט א מטבע וואם אויף איין זייט האט מען געזען זיין פנים און אויף דער צווייטער זייט האט מען געזען די פנים פון יצחק. במילא האט יעדער געקענט זען אז די צורה פון יצחק איז געווען גלייך צו אברהם אבינו.

האט דער מגיד אויסגעפירט און געזאגט פאר'ן גביר: "וועז איז דאס אלעס געזאגט געווארן? וועז יצחק נעמט ארוים די מטבע פון טאש. אבער טאמער יצחק פארמאכט די טאשן און ער וויל נישט ווייזן די מטבע, דעמאלט געבט ער פלאץ צו פארדעכטיגן אז ער איז א ממזר ח"ו".

וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה' לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עֲקָרָה הִוא וגו' (כה, כא).

ער האט געפועל'ט מיט זיין תפילה אז דער אויבערשטער זאל דאוועגען פאר אים

דער זרע קודש (אין די ליקוטים) זאגט, אז יצחק האט אזוי שטארק איינגעריסן ביים דאוועגען, ביז דער אויבערשטער אליין האט זיך כביכול אוועקגעשטעלט דאוועגען פאר אים, אזוי ווי מיר טרעפן שוין דעם באגריף אין חז"ל (ברכות ז, א) 'מנין שהקב"ה מתפלל'. און דאס איז דער טייטש פון "ויעתר יצחק לה'"; אז ער האט אויסגעפועל'ט מיט זיין תפילה אז דער אויבערשטער אליין זאל דאוועגען פאר אים.

דאס הייסט, אז דורך זיין אתערותא דלתתא האט ער אויסגעפועל'ט אז עם זאל אראפקומען פון אויבן אן אתערותא דלעילא וואס זאל אים געבן שכל און חכמה צו פארשטיין וויאזוי צו דאוועגען ריכטיג פאר'ן אויבערשטן. און דאס זאגט דער פסוק "ויעתר לו ה'" - אז דער אויבערשטער האט אים געמאכט דאוועגען.

א וואונדערליכע געשיכטע אין דעם ענין פון פקידת עקרה

אין ספר סיפורי צדיקים (אות פט) ווערט געברענגט א וואונדערליכע געשיכטע וואס החסיד הנכבד ר' לייב פון לעטיטשוב ז"ל (וואס ער איז געווען א מלמד אין שטוב פון הרה"ק דער בעל דגל מחנה אפרים) האט פארציילט: איינמאל

האט ער געזען וויאזוי א מאן און וויב קומען צו הרה"ק ר' ברוך ממעזיבוז זי"ע און בעטן פון אים אז ער זאל מעורר זיין רחמי שמים אויף זיי, און זיי בענטשן אז זיי זאלן געהאלפן ווערן מיט זרע של קיימא, נאך וואס זיי האלטן שוין א שיינע פאר יאר נאך דער חתונה, און זיי האבן נאכנישט קיין קינדער. זיי האבן אים געגעבן א קוויטל אזוי ווי דער מנהג איז, מיט פינף און צוואנציג זילבערנע רובל, וואס האט אין יענע צייטן געמיינט גאר א שיינע נתינה.

דער רבי ר' ברוכ'ל האט זיי געענטפערט אז זייער איינציגסטע עצה איז נאר זיך צו גט'ן, און ער האט זיי גלייך געשיקט צו דעם רב פון שטאט, ער זאל זיי מסדר זיין א גט כראוי וכדת. דאס פארפאלק האט זיך בכלל נישט געוואלט גט'ן, אבער אז דער רבי האט געהייסן קען מען זיך נישט ארויסדרייען, דעריבער זענען זיי מיט פארקלעמטע הערצער אריבערגענגען צום רב פון שטאט צו דורכפירן א גט.

ר' לייב וואס האט דאס צוגעזען, איז געשטאנען אין דער זייט און זיך זייער געוואונדערט דערויף.

די פרוי האט טאקע באקומען א גט פון איר מאן, און ביינאכט האט זיך די פרוי צוריקגעקערט צו דער שטוב פון רבי ר' ברוכ'ל, זי האט זיך אוועקגעשטעלט הינטער דעם פענסטער פון זיין הייליגן צימער און אויסגעבראכן אין א יארמלעך געווויין אזש א שטיין האט געקענט צעגיין. ר' לייב איז געגאנגען שלאפן אין דעם קלויז וואס איז געווען נישט ווייט, און ער האט פשוט נישט געקענט איינשלאפן פון רוב עגמת נפש וואס די מעשה האט אים געשאפן.

ביי חצות הלילה איז דער רבי ר' ברוכ'ל אריינגעקומען אין קלויז, און ווען ר' לייב האט באמערקט אז דער רבי איז דא, האט ער זיך געמאכט ווי גלייך ער שלאפט. דער רבי האט זיך אוועקגעזעצט נעבן זיין בעט און

געפרעגט: "ר' לייב איר שלאפט?". האט ר' לייב געענטפערט: "ניין רבי, איך שלאף נישט. איך קען נישט שלאפן!", זיך באציענדיג צו דער מעשה פון דער גט וואס ער האט היינט מיטגעהאלטן. האט אים דער רבי געזאגט: "שטייט אויף, און איך וועל אייך דערציילן".

ר' לייב איז גלייך ארויס פון בעט, און זיך געוואשן די הענט און אנגעטון די קליידער, און זיך אוועקגעזעצט נעבן ר' ברוכ'ל, און דער רבי ר' ברוכ'ל האט אים אנגעהויבן צו ערקלערן:

עס איז באקאנט אז וועו מען שיקט אראפ א נשמה פון עולם העליון צו אונזער עולם השפל, גייט מיט מיט איר א נשמה פון דער סטרא אחרא צו זיין איר זיווג. אויב עס איז א נשמת זכר - באגלייט איר א נשמת נקיבה פון דער סטרא אחרא, און אויב עס איז א נשמת נקיבה - באגלייט איר א נשמת זכר פון דער סטרא אחרא.

ביז מען טוט א שידוך מיינט די סטרא אחרא א גאנצע צייט אז זי וועט זיין דעם בן/בת זוג פאר דער נשמה. דעריבער ווען מען הייבט אן צו רעדן וועגן א שידוך פאר דער נשמה, פרובירט די סטרא אחרא צו טון כל מיני השתדלות'ן אז דער שידוך זאל אראפגיין פון טיש און נישט אויסגעפירט ווערן. און וועו דער שדכן זאגט ליגנט אנבאלאנגט דעם שידוך, האט די סטרא אחרא א ספעציעלע הנאה דערפון און די ליגנטס דינען ווי א גלייכע מתנה פאר דער סטרא אחרא, און דאס ברענגט צו אז די סטרא אחרא זאל אראפנעמען אירע הענט פון דעם שידוך און אין דער ענדע אויסגעפירט ווערן. און וועו עס מאכט זיך אמאל אז א שדכן זאגט נישט קיין שום דבר שקר אנבאלאנגט דעם שידוך, **בין אין אן ערב אז דער שידוך גייט זיך נישט ענדיגן, צוליב די אחיזה פון דער סטרא אחרא.**

בשעת דער חופה דרייט מען זיך ארום מיט דער כלה זיבן

הקפות ארום דעם חתן, ווייל די נשמת נוקבא פון דער סטרא אחרא האט נאר א שטארקן כח, און זי גייט זיך נישט אפטשעפען פון דער נשמת זכר פון דער קדושה, נאר דורך די זיבן הקפות וואם די כלה דרייט זיך ארום ארום דעם חתן.

דאקעגן די נשמת זכר פון דער סטרא אחרא וואם פארמאגט נישט אזא שטארקן כח אזוי ווי די נקיבה פון דער סטרא אחרא, טשעפעט זיך אפ פון דער נשמת נקיבה נאר מיט איין הקפה, און דאם איז די קידושין-רינגל וואם דער חתן גיבט איבער פאר דער כלה וואם דורכדעם נעמט ער ארום איר פינגער.

און דורכדעם טשעפעט זיך די סטרא אחרא אינגאנצן אפ פון דעם זיווג, ווייל דורך דער קידושין איז דא א יחוד שם הוי"ה ב"ה, ווייל ווען דער חתן האלט דאם רינגל מיט זיינע פינף פינגערם און די כלה שפרייט אוים אירע פינף פינגערם צו נעמען די קידושין, צוזאמען איז דא צען פינגערם, וואם דאם איז יו"ד; די פינף פינגערם פונעם חתן ביים האלטן דאם רינגל איז ה', און די פינף פינגערם פון דער כלה ביים נעמען דאם רינגל איז אויך ה', איז דא צוויי מאל ה'; און ווען זי שטרעקט אוים איר פינגער צו נעמען דאם רינגל איז דא א וא"ו, קומט אוים אז צוזאמען איז דא א יחוד שלם פון דעם שם הוי"ה.

האט ער אויסגעפירט זאגנדיג: "דער מאן און וויב וואם זענען היינט געקומען צו מיר, ווען זיי האבן חתונה געהאט, האט מען נישט געמאכט די הקפות ווי עם דארף צו זיין, דעריבער האט די סטרא אחרא געהאט א שליטה אויף זיי, און ווען דעם האבן זיי נשט געהאט קיין קינדער ביז יעצט.

"אלזא, גיי זאג פאר דער מגורשת זי זאל אויפהערן צו ווייזן, מארגן אי"ה וועל איך זיי אונטערפירן און זיי וועלן צוריק חתונה האבן".

וכך הוה, צומארגנס האט דער רב פון שטאט מסדר געווען

די קידושין, און דער רבי ר' ברוכ'ל האט זיי אונטערגעפירט, דערנאך זיי געבענטשט מיט אלע ברכות און זיי זענען טאקע געהאלפן געווארן בזרע של קיימא מיט אלעם גוטן.

וְאַחֲרֵי כֵּן יָצָא אָחִיו וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וגו' (כה, כו).

אפילו די נידריגסטע פון כלל ישראל זענען אינעווייניג גוט

דער ישמח ישראל זאגט א רמז אויף דעם פסוק, אז כאטש מען קען אמאל טרעפן גוים וואס קוקן אויסערליך אוים גוט, וועלן מען וועט אבער אריינגראבן טיף טיף אין זייער הארץ און זען וואס עס ליגט דארט, וועט מען זיך גלייך איבערצייגן אז זיי מיינען נישט עכט גוט, נאר בלויז זייער אייגענע טובה. פארקערט איז אבער די בני יעקב, וואס אפילו די ערגסטער פון זיי, זינדיגט אויך נאר צוליב זיין יצר הרע וואס כאפט אים. אבער וועלן מען וועט זיך דערגרונטעווען טיף טיף אין זיין הארץ וועט מען זיך טרעפן מיט אן עכטער גוטער מענטש, וואס דאס איז ער באמת.

און דאס איז מרומז דא אין דעם פסוק, "וידו אוחזת בעקב עשו"; נעמליך, אז דארט וואו עס ענדיגט זיך די גוטס פון די בני עשו, דארט פאנגט זיך ערשט אן די גוטס פון די בני יעקב אפילו ביי די ערגסטע פון זיי.

וַיֶּאֱהַב יִצְחָק אֶת עֵשָׂו כִּי צַיִד בְּפִיו וגו' (כה, כח).

די גרויסקייט פון זיין א נהנה מיגיע כפיו

זאגט דער תרגום אונקלוס, 'ארי מצידיה הוה אכיל'.

איז דער דברי שאול מפרש דער תרגום'ס וועלטער, אז דאס גייט ארויף אויף עשו וואס איז געווען א נהנה מיגיע כפיו. און דער תרגום זאגט אז עשו 'ומצידיה דיליה', נעמליך, אז דאס וואס עשו איז געווען א נהנה מיגיע כפיו האט זייער נושא חן ביי זיין פאטער יצחק. און די זעלבע זאך האט יעקב שפעטער געטון ביי לבן, אזוי ווי עס שטייט אין מדרש תנחומא (ויצא יג) "את עניי ואת יגיע כפי ראה אלקים", אז ער האט אים אנגעווארנט ער זאל אים נישט שלעכטס טון אין דעם זכות פון יגיע כפיו. זע דארט.

דאס ליבשאפט צו עשו איז נאר געווען בפניו כדי אים צו מקרב זיין

דער מדרש הגדול פרעגט, עם שטייט "ויאהב יצחק את עשו" - האט דען יצחק נישט געווואוסט פון די שלעכטע מעשים פון עשו?! און דער פסוק זאגט דאך (תהלים קלט, כא) "הלוא משנאיך ה' אשנא", ווי‌אזוי האט ער אים ליב געהאט?

ענטפערט דער מדרש, אז יצחק האט אים טאקע ליב געהאט נאר בפניו, כדי אים צו מקרב זיין צו זיך. ער האט געמאכט א פשוט'ן קל וחומר: מה-דאך וועלן ער האט אים ליב פירט ער זיך אזוי אויף, איז אוודאי און אוודאי וועלן ער וועט אים פיינט האבן. אזוי ווי מיר זעלן שוין ווי חז"ל זאגן (סוטה מז, א) 'לעולם תהא ימין מקרבת ושמאל דוחה'.

ער האט ליב געהאט עשו כדי צו מעודד זיין דערמיט רחמים אויף אידישע קינדער

נאך איבער דעם ענין וועלט געברענגט אין ספר דברי צדיקים, אז דאס ליבשאפט פון יצחק צו עשו איז געקומען מיט א ספעציעלער כוונה. ווייל צומאל מאכט זיך אז א איד פירט זיך נישט אויף ערליך ווי עס דארף צו זיין, און עס קומט אים אן עונש ח"ו. במילא האט יצחק ליב געהאט עשו, צו מעורר זיין דערמיט רחמים אויף אידישע קינדער, אז מה-דאך ער האט ליב געהאט עשו הרשע כאטש ער

האט אפגעטון די ערגסטע מעשים וואס נאר שייך, דאך האט ער אים ליב געהאט בלויז צוליב דער איין מצוה וואס ער פלעגט טון פון ברענגען עסן פאר יצחק, איז כל שכן אז דער אויבערשטער דארף ליב האבן כלל ישראל, אפילו וועו זיי פארזינדיגן זיך אמאל, ווייל וויאזוי עם זאל נאר זיין זענען זיי זיכער בעסער פון עשו.

קומט אויס פון דעם, אז טראצדעם וואס יצחק אבינו האט געוואוסט אז עשו איז א גרויסער רשע, האט ער אים פונדעסטוועגן ליב געהאט בלויז צוליב דער איין מצוה וואס ער האט געטון, 'כי ציד בפיו' אז ער האט אים געברענגט צו עסן, און אין דער ענדע זוכה געווען צו געבענטשט ווערן דורך יצחק. לערנען מיר ארויס פון דא א גרויסן יסוד, אז כל שכן יעדער אידיש קינד, אפילו ער איז נישט מקיים די גאנצע תורה ווי עם דארף צו זיין, פונדעסטוועגן איז ער זוכה צו באקומען אן א שיעור שכר אויף די מצוות וואס ער איז יא מקיים.

איך האב געזען א מעשה אין דעם ספר סיפורי צדיקים החדש (אות כ) וואס פאסט זיך מיט דעם ענין, אז הרה"ק ר' אהרן מקארלין זי"ע האט אמאל געלערנט עפעס א געווייסע מסכתא, און ער האט זיך זייער געמוטשעט אויף עפעס א סוגיא. זייענדיג צעבראכן אז ער פארשטייט נישט דעם ענין, האט ער במחשבה געדאוונט צום אויבערשטן אז ער זאל אים ליכטיגן מאכן די אויגן און ער זאל פארשטיין דאס שטיקל גמרא.

זייענדיג טיף אריינגעטון אין דער גמרא, איז פלוצלינג אריינגעקומען אין צימער עפעס א בעל עגלה וואס איז שוין געשטארבן מיט א צייט צוריק, ער האט זיך אנטפלעקט צו ר' אהרן פון עולם האמת, און אים איבערגעגעבן א בריוו אין דער האנט. ר' אהרן האט געעפנט דעם בריוו און געזען אז אין דעם בריוו

וועלט הערליך שיין ערקלערט די סוגיא אויף וואס ער האלט זיך יעצט אינמיטן מוטשען.

האט אים ר' אהרן געפרעגט וויאזוי עס איז אים אויבן אין עולם האמת, אויף וואס ער האט געענטפערט אז עס איז אים זייער גוט דארט, און ער האט באקומען א גרויסן שיינעם צימער ספעציעל פאר אים, וואו ער זיצט דארט אליין, און ווען מען דארף אראפשיקן עפעס א שליחות אויף דער וועלט, איז ער דער וואס געבט איבער די שליחות. און נאר די איין זאך איז אים שווער, אז ער זיצט אליין אין צימער און האט נישט קיינער מיט זיך.

האט אים ר' אהרן געפרעגט: "וויאזוי האסטו זוכה געווען דערצו? איך האב דיר דאך געקענט, ביסט געווען גאנץ א פשוט'ער איד". האט אים דער בעל עגלה געענטפערט: "איך בין טאקע געווען א פשוט'ער איד, און בלויז צוליב איין זאך האב איך זוכה געווען דערצו.

"איינמאל בין איך דורכגעפארן מיט מיין וואגן א געווייסע וואלד, און איך האב פלוצלינג באמערקט ווי א איד הענגט אויף א בוים, פרובירנדיג צו שרייען מיט זיינע לעצטע כוחות אז איינער זאל אים קומען ראטעווען. בין איך שנעל אראפגענגען פון מיין וואגן, איך האב געזומען א מעסער און אפגעשניטן דעם שטריק וואס איז געווען ארומגעבונדן ארום זיין האלז, און דערמיט געראטעוועט זיין לעבן. דעריבער האב איך זוכה געווען אז מען זאל מיר נישט אריינלייגן אין גיהנם, און מען האט מיר אריינגעלייגט אין יענעם צימער וואו איך זיץ אליין".

האט הרה"ק מקארלין שפעטער געזאגט אז הערנדיג די מעשה איז אים פארענטפערן געווארן דעם מאמר חז"ל (עבודה זרה י, ב) יש קונה עולמו בשעה אחת. ווייל לכאורה איז שווער דעם לשון 'עולמו'. עם וואלט געדארפט שטיין 'עולם הבא' אזוי

ווי עם שטייט אין גאנץ ש"ס, פארוואס שטייט 'עולמו'?

אבער יעצט איז אים עס שוין אלעם פארענטפערט. ווייל דער בעל עגלה איז דאך בעצם געווען א פשוט'ער איד וואס קומט אים נישט קיין עולם הבא, נישט האבנדיג קיין מעשים טובים. נאר וויבאלד ער האט געראטעוועט א איד פון גע'הרג'עט ווערן, האט מען אים דעריבער געגעבן אין עולם העליון 'עולמו' - א קליינער חלק פונעם עולם הבא, וואס דאס קומט זיך אים יא, און דאס האט ער טאקע קונה געווען בשעה אחת.

וַיִּזְרַע יִצְחָק בָּאָרֶץ הַהִוא וַיִּמְצָא בַּשָּׁנָה הַהִוא מֵאָה שְׁעָרִים וגו' (כו, יב).

צדקה איז גלייך צו זריעה

עס ווערט געברענגט אין מדרש (ילקוט רמז י"ח) 'אין זריעה אלא צדקה'.

דער טעם פארוואס צדקה ווערט אנגערופן 'זריעה' ווערט ערקלערט אין ספר אפריון ווי פאלגנד: די פארמערם טענה'ן אז לפי חשבון וואלט פון א קב ווייץ וואס מען פלאנצט איין אין דער ערד ארויסוואקסן איבער הונדערט קבים, נעמענדיג אין באטראכט אז פון יעדן קערנדל תבואה וואקסן ארויס עטליכע זאנגען און אויף יעדער זאנג געפינען זיך אומגעפער צוואנציג קערנדלעך. איז פארוואס זעען מיר פאקטיש אז עס וואקסן נישט ארויס מער ווי צען קבים פון א קב? די סיבה דערצו איז ווייל נישט יעדעס קערנדל וואס מען לייגט אריין אין דער ערד קומט אין דער ענדע אן צו אויסוואקסן א זאנג. רובא דרובא קערנדלעך פאלן אוועק וועז זיי זענען נאך אין דער ערד אפילו, און נאר א קליינער חלק קומען אן צו אויסוואקסן גרויסע הערליכע זאנגען וואס דער בעל הבית קומט שפעטער אפשניידן.

די מצוה פון צדקה איז אויך אזוי.

עם זענען טאקע דא פילצאליגע ארעמעלייט וואס פירן זיך נישט ערליך, און וועז מען געבט זיי צדקה באקומט מען טאקע נישט קיין שכר דערויף (זע אין בבא קמא טז, ב), **אבער עם זענען אויך דא ארעמעלייט וואס זענען יא ערליך און אנשטענדיג, און אפילו זיי זענען נאר א קליינער מיעוט פון די ארעמעלייט, וועט מען אבער אין זייער זכות קריגן גאר אסאך שכר.**

וַיֹּאמֶר הִנֵּה וגו' וָאֵדָעֵנִי לֹא יָדַעְתִּי יוֹם מוֹתִי (כז, ב).

דינען דעם אויבערשטן מתוך שמחה

דער בני ישששכר אין אגרא דכלא שטעלט זיך אויף דעם לשון הפסוק "לא ידעתי" - לשון עבר, **און ער פרעגט אז לכאורה וואלט מער געפאסט צו שטיין 'לא אדע' - לשון הוה? ענטפערט ער אז** וועז יצחק האט געוואלט בענטשן זיין זון, **האט ער געהייסן מען זאל אים צוערשט ברענגען פיינע מעדנים ומטעמים צו עסן און צו טרינקען און נאר דערנאך אים קענען בענטשן. דארף מען לכאורה פארשטיין וואספארא שייכות האט איינם מיט'ן צווייטן?**

איז ער מסביר אזוי: די גרויסע צדיקים, וואס זייער גאנצע עבודת ה' גייט צו מיט אן אויפגעלייגטקייט און מיט א שמחה, וועז זיי ווילן משרה זיין אויף זיך רוח הקודש, זוכן זיי זיך קודם צו פרייליך מאכן מיט עפעם, וויבאלד עצבות איז א מיאוס'ע זאך און עס שטערט צו דינען דעם אויבערשטן און צו משרה זיין רוח הקודש.

און דאס איז אויך דער ענין פון א סעודת מצוה אדער א סעודה וואו תלמידי חכמים זיצן **און עסן, ווייל דורך דעם תענוג גשמי וואס זיי האבן, וועט זייער הארץ פרייליך, און דאס ברענגט אויף זיי א השראה פון רוח הקדוש.**

און מיט דעם וועלט אויך פארענטפערט דאם וואס חז"ל זאגן (ברכות ה, א) 'לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, נצחו מוטב, ואם לאו יעסוק בתורה וכו' ואם לאו יזכיר לו יום המיתה'. ווייל לכאורה שטעלט זיך א קושיא, אז אויב יזכיר לו יום המיתה איז די בעסטע עצה צו באזיגן דעם יצר הרע, דאן פארוואס זאל מען נישט גראד גיין צו דער עצה? פארוואס דארף מען צוערשט פרובירן די עצה פון תורה און קריאת שמע?

דער תירוץ איז, ווייל סתם גיין זאגן פאר א מענטש צו טראכטן פונעם יום המיתה איז נישט קיין לכתחילה ווייל עס ברענגט אים צו עצבות. במילא זאל א מענטש קודם פרובירן די ערשטע צוויי עצות פון לערנען תורה און לייענען קרי"ש, וואס מאכן פרייליך א מענטש, און נאר וועלן ער זעט אז זיי זענען נישט עפעקטיוו און ער האט שוין נישט קיין אנדערע עצה צו באזיגן דעם יצר הרע, נאר יזכיר לו יום המיתה, דעמאלט זאל ער ענדערש קומען לידי עצבות ווי איידער פאלגן דעם יצר הרע און עובר זיין אויף דער תורה. אבער ווילאנג ער האט נאך אנדערע אלטערנאטיוון וויאזוי צו באזיגן דעם יצר הרע, זאל ער זיך אינגאנצן דערווייטערן פון טראכטן פונעם יום המיתה, וויבאלד עס ברענגט צו עצבות, און עצבות שטערט פון עבודת ה', און עס טוט פארטרייבן רוח הקודש.

הגם פאר מענטשן אין נידריגע מצבים וואס האבן נישט קיין גרויסע השגות אין עבודת ה' און אין אידישקייט איז דער יזכיר לו יום המיתה גאר א וויכטיגע עצה, איז עס אבער ביי צדיקים מיט גרויסע השגות גאר א נידריגע סארט יראה, אזוי ווי עס וועלט געברענגט אין זוהר (בראשית יא, ב) 'אית יראה ואית יראה וכו'. זע דארט מער.

יעצט, יצחק אבינו'ס מידה איז דאך געווען מידת היראה. אבער נישט די יראה פחותה וואס קומט פון יראת העונש, נאר א העכערע סארט יראה וואס איז

געקומען מתוך שמחה. איז יעצט וועלן ער האט געוואלט משרה זיין אויף זיך רוח הקודש צו קענען בענטשן זיין זון מיט די ריכטיגע ברכות וואס ער איז ראוי צו געבענטשט ווערן, האט ער געהייסן מען זאל אים צוערשט ברענגען מטעמים צו עסן, וואס דאס וועט פרייליך מאכן זיין הארץ, און נאר דעמאלט וועט דער רוח הקודש קענען שורה זיין אויף אים.

איז יעצט וועלן מיר שוין פארשטיין דעם 'לא ידעתי' וואס שטייט אין פסוק. יצחק האט געזאגט פאר זיין זון אז ער וויל אים בענטשן, אבער וויבאלד דאס מוז קומען מתוך שמחה, דארף ער אים צוערשט אנגרייטן מטעמים.

און כדי דער זון זאל זיך נישט וואונדערן אויף זיין פאטער יצחק: 'וואס איז פלוצלינג די גרויסע שמחה? ביסט דאך אייביג געווען די מידת היראה?' האט אים יצחק מקדים געווען און קלארגעשטעלט: זאלסטו וויסן אז די יראה וואס איך האב אייביג געהאט, איז געווען א דערהויבענע סארט יראה און נישט קיין יראת העונש, ווייל פון דער סארט יראה פחותה האב איך זיך אייביג געהיטן.

און אזוי גייט פשט אין פסוק: יצחק האט געזאגט "הנה נא זקנתי" - אט בין איך שוין אלט, און פונדעסטווייניגן "לא ידעתי יום מותי" - האב איך קיינמאל נישט געטראכט פון מיין יום המיתה, וואס דאס איז א יראה פחותה; נאר אייביג געדינט דעם אויבערשטן מיט א יראת הרוממות וואס איז געקומען מתוך שמחה של מצוה.

וְרִבְקָה אָמְרָה אֶל יַעֲקֹב בְּנָהּ לֵאמֹר הִנֵּה שָׁמַעְתִּי אֶת אָבִיךָ וגו' עֲשָׂו אָחִיךָ לֵאמֹר (כז, ו).

די ברכות זועלן שטענדיג חל זיין אויף די אידישע קינדער

אין ספר בית יעקב שטעלט ער זיך אויף דעם וואס דער פסוק דערמאנט צוויי מאל דאס וואָרט 'לאמר', און ער ערקלערט עס מיט דעם וואס ער האט געהערט בשם זיין פאטער הרה"ק מוואָרקא זי"ע, אז לכאורה איז שוועך, פארוואס האט יצחק געוואלט בענטשן נאר עשו און נישט יעקב? עשו איז טאקע געווען דער בכור, אבער דאך וואלט געפאסט אז ער זאל בענטשן אלע זיינע קינדער, אזוי ווי מען טרעפט ביי יעקב אבינו (בראשית מט, כח) "איש אשר כברכתו ברך אותם", אויף וואס רש"י איז מפרש 'לכולם'. איז פארוואס האט יצחק געוואלט בענטשן נאר דעם בכור?

האט ער געענטפערט, אז פון הימל האט מען דווקא אזוי צוגעפירט. ווייל די ברכות פון יצחק איז דאך געווען לדורות, מילא טאמער וואלט ווען יצחק גלייך פון אנהייב געוואלט בענטשן נאר יעקב, וואלט די מידת הדין געהאט פלאץ צו מקטרג זיין און זאגן אז נאר די אייניקלעך פון יעקב וואס גייען אין יעקב'ס וועגן - נאר אויף זיי זאלן די ברכות חל זיין, אבער נישט אויף די בני יעקב וואס פירן זיך נישט ערליך. דעריבער האט דער אויבערשטער צוגעפירט אז יצחק זאל קודם וועלן בענטשן עשו, כדי צו פארשטאפן דערמיט דאס מויל פון די מקטריגים. ווייל יעצט וועלן ער וועט בענטשטן יעקב, וועלן די ברכות חל זיין אויף אלע אידן אין יעדן מצב, ווייל ווי שלעכט א איד זאל נאר נישט זיין, איז ער פארט בעסער פון עשו, און אייגנטליך האט דאך יצחק געוואלט בענטשן עשו.

יצחק האט געוואלט אז יעקב זאל אויך באקומען ברכות פון עשו

אין ספר גאולת ישראל וועלט געברענגט בשם הרה"ק ר'

פינחס'ל קאריצער זי"ע: לכאורה איז טאקע זייער שווער צו פארשטיין: פארוואס האט יצחק געוואלט בענטשן עשו הרשע און נישט יעקב אבינו?

נאר דער אמת איז אז די עכטע כוונה פון יצחק איז געווען בלויז פאר דער טובה פון יעקב אבינו, און פאר דער טובה פון זיינע שפעטערדיגע דורות - וואס דאס זענען מיר אידישע קינדער - און נישט פאר דער טובה עשו הרשע ח"ו. ווייל יצחק אבינו האט זייער גוט געוואוסט איבער די שלעכטע מעשים פון זיין זון עשו, אזוי ווי דער פסוק זאגט (כו, לה) "ותהיין מורת רוח ליצחק ולרבקה", זאגט רש"י, אז זיי ענדיג וויאזוי זיי דינען די כוכבים ומזלות האט עס זייער וויי געטון פאר יצחק און רבקה, און ווי אויך שטייט אין פסוק (כו, א) "ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות", אויף וואס רש"י זאגט, אז עס געקומען צוליב דער רויך וואס פלעגט גיין ווען זיי האבן מקטיר געווען קטורת פאר עבודה זרה. **במילא**, יצחק האט גאנץ פיין געוואוסט איבער דער גרויסער רשעות פון עשו, און ווי אויך האט ער גאנץ פיין געוואוסט איבער דער גרויסער צדקות פון יעקב. און זיין עיקר ציל איז טאקע געווען צו געבן פאר יעקב אבינו אלע ברכות.

נאר וואס דען, וויבאלד עשו איז פארט געווען זיין זון, האט ער אים אויך געוואלט עטוואס בענטשן, אזוי ווי מען טרעפט אז אברהם אבינו האט פאר די בני פילגש, די רשעים, אויך געגעבן מתנות. אבער זיין עיקר ציל איז נאכאלץ געווען צו געבן פאר יעקב אלע ברכות. און אויך האט ער אינזין געהאט, אז אפילו דאס ביסל ברכות וואס ער וועט שוין יא געבן פאר עשו, זאלן נישט האבן אין זיך קיין שום ממשות נאר גראד אריבערגיין צו יעקב. דערפאר האט ער מיט חכמה קודם געזופן עשו אים צו בענטשן ערשט.

און ער ערקלערט עם מיט א משל: עם איז געווען א מענטש וואס האט געהאט צוויי

זין. איינער איז געגאנגען בדרך הטוב והישר און געדינט דעם אויבערשטן ווי עס דארף צו זיין, און דער צווייטער האט זיך כסדר געשיכור'ט און געהוליעט אין די גאסן. וועז דער טאטע האט געשפירט אז ער גייט שוין אט אט שטארבן, האט ער באשלאסן צו צעטיילן די ירושה צווישן זיינע צוויי זין וועז ער לעבט נאך.

דער טאטע האט געהאט מזומן געלט און ער האט אויך געהאט א גרויסער הויז וואו ער פלעגט מאכן בראנפן.

דער טאטע האט גערופן זיינע צוויי זין, פאר דעם שיכור האט ער געגעבן די מזומן געלט, און פאר זיין גוטער זון האט ער געגעבן יענעם קליינעם בראנפן פאבריק און גארנישט מער.

האבן אים די מענטש אין שטאט געפרעגט: "לכאורה וואלט געפאסט צו טון פארקערט; פאר דעם גוטן זון וואלטסטו געדארפט געבן די מזומן געלט, ער זאל גלייך האבן מיט וואס צו אינוועסטירן און מאכן געשעפטן, און פאר דעם שלעכטן זון וואלטסטו געדארפט געבן יענע שטוב פון די בראנפן און פארטיג?"

האט ער זיי געענטפערט: איר כאפט נישט מיין טיפער חשבון וואס ליגט דא. די גאנצע זאך פארוואס איך האב בכלל געגעבן פון דער ירושה פאר מיין שוואכן זון, איז קודם וויל איך בין מחויב על פי תורה, און נאכדעם וויל איך ווייל נישט עס זאל הערשן קנאה ושנאה צווישן די צוויי ברידער. אבער וועז איך קען וועז, וואלט איך געגעבן מיין גאנצע ירושה נאר פאר מיין גוטן זון. איז וואס האב איך געטון? איך האב אויסגעשטעלט די צעטיילונג אויף אזא וועג, וואו מיין גוטער זון וועט צום סוף בלייבן מיט אלעם - אפילו מיט דעם געלט וואס איך האב געגעבן פאר מיין אנדערן זון.

"וויאזוי?", האבן זיי אים געפרעגט.

האט ער זיי ערקלערט: ווייל היות מיין שלעכטער זון טרונקט

בראנפן און שיכור'ט זיך א גאנצן טאג, קומט אוים אויב אזוי, אז מיין גוטער זון, וואם האט באקומען דאם הויז און די כלים צו מאכן בראנפן, וועט א גאנצן טאג מאכן בראנפן, און זיין ברודער וועט א גאנצן טאג קומען קויפן ביי אים. און אזוי וועט דאם געלט וואם איך האב אים געגעבן ביי דער ירושה צוביסלעך אריבערגיין צום גוטן ברודער און אלעם וועט זיין ביי אים, סיי דער בראנפן פאבריק און סיי די מזומן געלט.

ווידעראום טאמער איך וואלט געגעבן פאר מיין שלעכטן זון דאם הויז און די כלים צו מאכן בראנפן, וואלט ער געמאכט בראנפן פאר זיך, און עם וואלט קיינמאל נישט אנגעקומען צום ברודער.

די זעלבע זאך האט זיך דא אפגעשפילט. פון אנהייב האט יצחק געוואלט בענטשן עשו הרשע מיט די אלע ברכות וואם יעקב האט צום סוף באקומען, נעמליך, "ויתן לך" וכו', און יעקב האט ער געוואלט בענטשן מיט די ברכות וואם עשו האט למעשה באקומען, נעמליך, "משמני הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל וגו' והיה כאשר תריד ופרקת עולו מעל צוארך". ווייל יצחק, זייענדיג קלאר ביי זיך אז עשו גייט זיין א רשע און זיינע קינדער אזעלכע רשעים ווי אים וויבאלד מעשה אבות מעשה לבנים, האט פארשטאנען אז אויב אזוי וועט אויסקומען אז די בני יעקב וועלן קיינמאל נישט זיין אונטערטעניג אונטער די בני עשו. פארקערט, עשו וועט אייביג זיין אונטערטעניג אונטער יעקב אלס שטראף אויף דעם וואם ער גייט נישט בדרך התורה, און אזוי וועלן אלע ברכות עוועגטועל אנקומען צו יעקב.

אבער אזוי ווי די צדיקת רבקה האט דאך נישט געוואוסט פון די אלע חשבונות פון יצחק, האט זי שנעל אונטערגעשיקט יעקב, און די ברכות זענען פארטוישט געוואארן. ומאת ה' היתה זאת היא נפלאת בעינינו.

וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹקִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וגו' (כז, כח).

אוועקגעבן פון זיך פאר אנדערע - סיי תורה און סיי געלט

זאגט רש"י, "ויתן לך", 'ויתן ויחזור ויתן' - גענג און נאכאמאל געבן. פרעגט דער דברי ישראל: האט דען נישט דער אויבערשטער גענוג צו געבן איינמאל פאר אלעמאל און פארטיג?! וואם פעלט אוים צו געבן צוביסלעך?

דער תירוץ איז, אז עס שטייט א פסוק (משלי יא, כד) "יש מפזר ונוסף עוד", וואם דאם מיינט, אז וויפיל מער א מענטש פארטיילט און געבט פאר צדקה, אלץ מער לייגט מען אים צו פון הימל.

און אט דאס איז דער טייטש פון 'ויתן ויחזור ויתן'; אז יעדעם מאל וואם א מענטש וועט געבן פאר צדקה, וועט אים דער אויבערשטער צוגעבן דערויף פיל מער. און אזוי גייט עס אין א צירקל. ער געבט פאר צדקה און דער אויבערשטער געבט אים נאך, ער געבט פאר צדקה און דער אויבערשטער געבט אים נאך.

ווי אויך קען זיין אז דאס איז דער טייטש פון "הוי גביר לאחיך" - זאלסט פארטיילן צדקה פאר דיינע ארעמע ברידער.

און אזוי ווי ביי צדקה, פונקט אזוי איז מיט תורה, אזוי ווי חז"ל זאגן (אבות ב, ח) 'אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך', און דער מדרש שמואל איז עס מפרש, אז 'טובה' מיינט תורה, און די משנה קומט זאגן: אויב האסטו געלערנט אסאך תורה, האלט עס נישט 'לעצמך' - ביי זיך, נאר לערן עס אוים פאר אנדערע. און דאס איז דער טייטש פון 'ויתן ויחזור ויתן', אז מען דארף כסדר לערנען מיט אנדערע.

און דאס איז דער פשט אין פסוק. ויתן לך אלקים 'מטל השמים' - דאס מיינט א תורה'דיגע עשירות - אין א בחינה פון 'טל' תורה (זע אין ישעיה כו, יט, און רש"י דארט אויפ'ן פלאץ). 'ומשמני הארץ' - דאס מיינט א גשמיות'דיגע עשירות. זאגט דער פסוק אז סיי אין

תורה'דיגער עשירות און סיי אין גשמיות'דיגער עשירות, איז די ברכה 'יתן ויחזור ויתן', אז דער אויבערשטער וועט אים געבן און דער מענטש זאל עס ווייטער געבן פאר אנדערע.

וַיֶּחֱרַד יִצְחָק חֲרָדָה גְּדֹלָה עַד מְאֹד וַיֹּאמֶר מִי אֵפוֹא הוּא הַצָּד צַיִד וגו' וְאֲבָרְכֵהוּ גַּם בָּרוּךְ יִהְיֶה (כז, לג).

ער איז געבענטשט געווארן אדאנק דעם בטחון

עס וועלן געברענגט אין מדרש תנחומא (פ"ג), "ויחרד יצחק חרדה גדולה" - דאס איז וואס דער פסוק זאגט (משלי כט, כה) "חרדת אדם יתן מוקש ובוטח בה' ישוגב". טייטש, נאך וואס יעקב האט דערשראקן יצחק, וואלט געפאסט אז יצחק זאל שעלטן יעקב. און וואס האט גורם געווען ער זאל אים בענטשן? 'ובוטח בה' ישוגב' - זיין בטחון אינעם אויבערשטן.

לערנען מיר ארויס פון דא, אז וויבאלד יעקב איז געווען א בוטח בה', האט ער אדאנק דעם זוכה געווען צו באקומען א ברכה פון יצחק אנשאט א קללה.

דער שכר פון א בוטח בה' שטעלט זיך קיינמאל נישט אפ

חז"ל זאגן (מדרש תהלים, מזמור קמו) **אויף דעם פסוק** (תהלים קמו, ד) "תצא רוחו ישוב לאדמתו" וגו': צו וואס איז עס גלייך? צו איינעם וואס גייט אין וואלד און באגעגנט פלוצלינג א קערפער פון א בעל-חי, אנגעבלאזן מיט לופט. מיינענדיג אז עס לעבט, דערשרעקט ער זיך און לויפט אוועק דערפון. אבער שפעטער וען ער וועלט געוואויר אז עס האט בכלל נישט געלעבט; עס איז בלויז געווען אנגעפילט מיט לופט וואס האט עס געמאכט אויסקוקן לעבעדיג, טראכט דער מענטש צו זיך: 'פון דעם האב

איך מורא געהאט?! עס איז דאך גארנישט געווען. עס איז בלויז געווען הויט אנגעפילט מיט לופט'.

די זעלבע זאך זאגט דער אויבערשטער: די פלייש פון א מענטש איז גארנישט מיט נישט, אזוי ווי עס שטייט (ישעיה מ, ו) "כל הבשר חציר" וגו', און ווי אויך שטייט (איוב כה, ו) "אף כי אנוש רמה" וגו'. די פלייש האלט זיך בלויז אויף לופט. די סעקונדע וואס די לופט גייט ארויס, ווערט עס גלייך זאמד. אזוי ווי דער פסוק זאגט "תצא רוחו ישוב לאדמתו" וגו'.

דער אויבערשטער זאגט: איך האב באשפן דער מענטש, און ער שטייט און האלט זיך גרוים?! סנחריב הרשע איז געקומען און זיך גרויסגעהאלטן און ער האט מחרף ומגדף געווען קעגן דעם אויבערשטן; אבער ווען זיין רוח איז ארויס, איז ער געוואָרן פארשטילט. אזוי אויך פרעה, און המן און אלע רשעים וואס זענען מחרף ומגדף קעגן אויבערשטן; די סעקונדע וואס זייער רוח גייט ארויס, ווערן זיי פאראליזירט.

זוכט איר אן אדוואקאט וואס בלייבט אויף אייביג? האט בטחון אינעם אויבערשטן וועט איר בליבן אויף אייביג, אזוי ווי עס שטייט א פסוק (תהלים קמו, ה) "אשרי שא-ל יעקב בעזרו" וגו'. איר ווייסט אין וועם איר פארזיכערט זיך? אין דער וואס האט באשאפן די הימל און די ערד. פון ווען איך האב איבערגעצויגן דאס הימל און אויסגעשפרייט די ערד האט זיך איינער פון זיי געזרוקט פון פלאץ? די זעלבע זאך איז מיט דער וואס איז בוטח אין מיר; זיין שכר וועט זיך קיינמאל אפשטעלן. וועגן דעם שטייט "אשרי שא-ל יעקב בעזרו" וגו', ווייל גלייך נאכדעם שטייט "עושה שמים וארץ את הים ואת כל אשר בהם".

לערנט מען פון דא ארויס, אז קעגן אלע באשעפענישן וואס דער אויבערשטער האט אויף דער ערד, האט ער אויך אין ים. דערפאר שטייט "את הים ואת כל אשר בהם".

העושר והכבוד מלפניך

אין שיח שרפי קודש (ערך פרנסה אות יט) וועלט פארציילט, אז איינמאל איז געקומען צו הרה"ק דער רבי ר' בונם מפרשיסחא זי"ע א געוויסער רב וועם ער האט זייער ליב געהאט, און ער האט זיך אויסגעגאסן דאם הארץ פאר ר' בונם זאגנדיג אז אזוי ווי ער איז רב אין גאר א קליין שטעטל, פלאגט ער זיך זייער מיט פרנסה, און דאם ענגשאפט איז אומדערטרעגליך.

האט אים ר' בונם געענטפערט: "וואם קען איך טון פאר דיר? גלייב מיר, אויב וואלט איך געקענט עפעס ארוים'גנב'ענען פון הימל פאר דיר, וואלט איך עס גערן געטון. אבער עס שטייט דאך "והעושר והכבוד מלפניך", איז וויאזוי קען איך ארוים'גנב'ענען פון דארט עפעס?".

אין דעם ענין וועלט אויך פארציילט, אז איינמאל איז א איד געקומען צו הרה"ק ר' משה מרדכי מלעלוב זצ"ל און פארגעלייגט אז אזוי ווי עס גייט אים זייער שווער מיט פרנסה דא, וויל ער זיך דעריבער אריבערציען קיין אמעריקע, און ער וויל הערן וואם דער רבי האלט וועגן דעם.

האט אים דער לעלובער רבי געזאגט: איך וועל דיר פארציילן א מעשה. עס איז געווען אמאל א רב א גרויסער תלמיד חכם, וואם זיין מצב הפרנסה איז געווען זייער שווער און ער האט פשוט נישט געהאט קיין געלט, וויבאלד דאם שטעטעלע וואו ער האט געדינט אלם רב איז געווען גאר קליין, און צוליב דאם עניות וואם עס האט געהערשט דארט, האט די קהילה נישט געקענט באצאלן בלויז א גאר קליין געהאלט.

איין טאג זענען אריינגעקומען צוויי גבירים צום רב און אים געזאגט אז זיי ווילן אויפנעמען דעם רב אלם בורר אויף א געוויסן דין תורה וואם זיי האבן צווישן זיי, אבער אזוי ווי זיי האבן נישט קיין צייט יעצט אויפ'ן מינוט זיך

אפצוגעבן מיט דעם דין תורה, ווילן זיי פארשלאגן דעם רב צו אריבערקומען צו דער שטאט וואו זיי וואוינען און דארט אפהאלטן דעם בירור, און אלס שכר טירחה וועלן זיי אים באצאלן גאר א שיין געהאלט. זיי האבן אים אפילו געזאגט וויפיל זיי זענען אים גרייט צו געבן דערויף.

דער רב האט געהערט זייער פאשלאג און געענטפערט: "וואלט צו ביז איך וועל דאוונען מנחה, און נאך מנחה וועל איך ענטפערן תשובה". דער רב האט געענדיגט מנחה און דערנאך זיי געענטפערט: "ניין, איך קען נישט קומען". און די צוויי זענען זיך געגאנגען זייער וועג.

ווען זיי האבן פארלאזט דאס הויז, האט די רביצין געפרעגט איר מאן: "פארוואס האסטו נישט געוואלט פארן מיט זיי? וואלטסט דאך געקענט באקומען אזויפיל געלט דערפאר? און בכלל, פארוואס האסטו געדארפט וואלטן ביז נאך מנחה זיי צו ענטפערן תשובה?"

האט איר מאן, דער רב, איר געענטפערט אזוי: "ווען איך האב מיך אוועקגעשטעלט דאוונען מנחה און אנגעקומען צו דער ברכה פון 'ברך אלינו את השנה הזאת לטובה', האב איך געטראכט צו מיר, 'א רגע, אין דער ברכה זאגט מען דאך אז דער אויבערשטער איז דער וואס שיקט די פרנסה. פון וואו שיקט ער עס? פון דעם כסא הכבוד. דער וועג פון דעם כסא הכבוד ביז צו דער ערד איז דאך א מהלך פון טויזנטער יאר, אזוי ווי חז"ל זאגן אז פון דער ערד ביז צום הימל איז א מהלך פון פינף הונדערט יאר, פון דעם הימל ביז נאך העכער איז א מהלך פון נאך אפאר הונדערט יאר אא"וו, איז וויאזוי איז שייך אז מיר זאלן אזוי שנעל באקומען השפעות פונעם כסא הכבוד? דער תירוץ איז, ווייל ביים אויבערשטן מאכט נישט אוים ווי וויט עס איז. ווען ער ווייל, שיקט ער אראפ די שפע אין אן אויגנבליק'.

"**האב** איך דאן אויסגעפירט צו מיר אליין: 'אויב דער

אויבערשטער קען שיקן זיין שפע פון אזוי ווייט, קען ער דאך אויך שיקן די פרנסה גראד צו מיר אהיים, איז וואס דארף איך מיך סתם גיין מטריח זיין צו פארן ביז זייער שטאט צו באקומען פרנסה״.

און אזוי איז טאקע געווען. די צוויי גבירים זענען צוריקגעקומען און זיי האבן מסכים געווען צו אפהאלטן דעם דין תורה ביים רב אין שטוב - פאר דעם זעלבן סכום וואס זיי האבן פארדעם געהאט פארגעשלאגן פאר'ן רב אויב ער קומט צו זיי אין שטאט.

ווען דער לעלובער רבי האט געענדיגט צו פארצויילן די מעשה, האט שוין דער איד אליין פארשטאנען דעם רבי'נס תשובה, אז ער זאל נישט אוועקפארן צו א צווייטער מדינה צוליב פרנסה, ווייל די פרנסה פון א מענטש איז אין הימל, און ווען דער אויבערשטער וויל, קען ער אים עס פונקט אזוי שיקן צו זיין שטוב אריין. ווייל אויב עס איז באשערט פאר א מענטש שפע, וועט אים עס נאכלויפן איבעראל, און אויב עס איז אים נישט באשערט, וועט ער עס אין ערגעץ נישט קענען טרעפן.

בטחון אפילו בשעת הסתרה

ענליך צו דעם שרייבט דער חפץ חיים אין זיין ספר שמירת הלשון (שער תבונה פרק י') ווי פאלגנד: וואס אן אמת, וועז א מענטש וועט זיך מתבונן זיין, וועט ער זיך שעמען פון זיך אליין און ער וועט טראכטן, וויאזוי קען מען זיך נישט פארלאזן אויפ'ן אויבערשטן?

איך וועל צוערשט אראפברענגען וואס איך האב געזאגט אויף דעם פסוק (ישעיה כו, ד) ״בטחו בה' עדי עד כי בי-ה צור עולמים״, אז דער לשון 'עדי עד' קומט אונז לערנען, אז אפילו אין אונזערע צייטן וועז עס איז פארהאן א שטיקל הסתר פנים און מען זעט נישט די הנהגת ה' אזוי אפן ווי עס איז געווען בזמן הבית, וואס דאס ברענגט טאקע אז עס זאלן זיך דרייען אסאך כופרים און מורדים בה', מיט דעם אלעם זאל זיך א מענטש נאר פארלאזן אויפ'ן אויבערשטן.

משל למה הדבר דומה? עם איז געווען א מלך וואס האט געווען איבער אפאר הונדערט מדינות און געפירט א מלוכה מיט א שטארקייט האבנדיג אונטער זיך געטרייע מיניסטארן און באדינער. איין טאג האט דער מלך געהערט א שמועה אז אין א געוויסער וויטער שטאט האבן ממש געציילטע מענטשן דורכגעפירט א מרידה אין אים.

דער מלך איז ארוים שפאצירן אין איינעם פון זיינע גארטנס, און זיינע אויגן זענען געפאלן אויף א שיינעם זיסן פויגל. איר זים קול'כל האט באנומען דעם קעניג, האט ער געהייסן איינעם פון זיינע באדינערס צו נעמען דעם פויגל און עם ברענגען אין פאלאץ, צו קענען הנאה האבן פון איר זיסן קול און אויסזען.

אין פאלאץ האט איינער פון די אומקלוגע באדינערס אנגעהויבן רעדן צום פויגל און אים געזאגט: "זיסער וואוילער פויגל, איך גלוסט אזוי שטארק דיר צו זען און צו הערן דיין זים קול. אבער איך וועל אזוי צעבראכן טראכטנדיג איבער דעם גרויסן צער וואס דו גייסט האבן. וועל וועט דיר געבן עסן, נאך וואס מען שמועסט אז עס איז דא א מרידה אין אים קעניג?"

האט א צווייטער, קליגערער משרת זיך אנגערופן צו אים: "נאר וואס דו ביסט! א מלך וואס געווען איבער אפאר הונדערט מדינות און פארמאגט אן א שיעור אוצרות פון גאלד און זילבער, דארף זיך זיין פויגל, וואס דער מלך האט אזוי הנאה צו קוקן אויף אים און הערן זיין קול, זיך זארגן אויף אפאר וויצלעך וואס ער דארף האבן צו עסן, צוליב דעם וואס עס זענען דא אין עפעם א קליינעם שטעטל צוויי-דריי מורדים פון קעניג?"

די זעלבע זאך איז דא ביי אונז, נאר מיט א פילפאכיגן קל-וחומר. דער אויבערשטער האט באשאפן אונזער וועלט, דער עולם הגשמי און דעם עולם העליון. און ווי באקאנט איז אין עולם העליון פארהאן אן א שיעור

וועלטן און שטערנס. וויאזוי שעמען מיר זיך נישט וועז מיר פארלאזן זיך נישט אויפ'ן אויבערשטן? עס זענען דא אן א שיעור כיתות פון מלאכים, וואס יעדער כת פון זיי באשטייט פון צענדליגער טויזנטער מלאכים. איז וויאזוי קען דער קליינער מענטש וואס איז קלענער ווי א קליינעם קערנדל קענן די אלע מלאכים, זיך זארגן 'מאין יבוא עזרי, פון וואו וועט מיין פרנסה קומען?' עס זענען טאקע דא פיל מיט אפיקורסים און מורדים בה' וואס גלייבן נישט אינעם אויבערשטן, אבער וואס איז וועגן דעם? וועגן דעם קען שוין נישט דער גרויסער הייליגער באשעפער פירן אונזער קליין וועלטל און שפייזן אירע מענטשעלעך?!

פארהאן א בחירה אין דער מצוה פון אמונה

הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע, וועז ער האט ארומגערעדט איבער דעם ענין פון בטחון, האט ער געזאגט: וועז א מענטש זוכט אויף דעם ריכטיגן וועג צו אנקומען צו אמונה, לויפט ער אלץ ארום זוכן עצות. אבער דער אמת איז, אז פונקט אזוי ווי ביי אלע אנדערע מצוות מעשיות האט א מענטש באקומען א בחירה וואס ערמעגליכט אים צו באשליסן צי ער וויל יא מקיים זיין די מצוות אדער נישט, אזוי אויך איז מיט דער מצוה פון אמונה ובטחון בה', וויבאלד עס איז אויך איינע פון די מצוות אין דער תורה. א מענטש קען אליין באשליסן צי ער וויל מקיים זיין די מצוה פון אמונה אדער נישט.

אויב א מענטש האט אן אמת'דיגע רצון צו גלייבן אינעם אויבערשטן און זיך פארלאזן אויף אים, דעמאלט לייגט דער באשעפער אריין די אמונה גלייך אין זיין הארץ אריין, און ער דארף נישט צוקומען צו קיין באווייזן אדער מופתים. א מענטש דארף נאר 'וועלן' גלייבן, און די אמונה קומט שוין אליין אריין אין דעם הארץ פון א מענטש.

יראת אלקים - אזן נישט מזרא האבן פון קיין שום אנדערער זאך

הרה"צ ר' וועלוול טווערסקי זצ"ל מזלאטיפאלי, דער איידעם פון הרה"ק מהר"י מבעלזא זי"א, האט פארציילט אז זיין שוועער מהר"י מבעלזא איז בטבעו געווען א גרויסער פחדן, און איינמאל ווען ער איז געווען אין טשערנאביל אויף דער חתונה פון זיין זון הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע, איז אים אויסגעקומען צו פארן אויפ'ן וועג אינמיטן דער נאכט, און ער האט זייער געציטערט.

ווען דער בעל עגלה האט דאס באמערקט, האט ער גענאגט פאר הרה"ק מבעלזא: "**רבי, וואס האט איר מורא? איך האב נישט קיין מורא. יעדן טאג ווען איך גיי ארוים פון שטוב נעם איך מיט א שטעקן אין מיין האנט, דעם אויבערשטן אין מיין הארץ און איך האב פון גארנישט מורא!**"

ווען הרה"ק מבעלזא האט זיך צוריקגעקערט אהיים, האט ער פארציילט פאר זיינע חסידים וואס יענער בעל עגלה האט אים גענאגט, און ער האט זייער אויסגעלויבט די פשוט'ע אידן וואס לעבן מיט א פעלזן-פעסטער אמונה פשוטה (ספר החסידות מתורת בעלזא עמוד כ).

עשירות צוליב ווייניג הוצאות

אין שיח שרפי קודש (ערך פרנסה אות טו) ווערט פארציילט, אז איינמאל איז א חסיד געקומען צו הרה"ק דער רבי ר' בונם מפרשיסחא זי"ע און זיך אפגערעדט צו אים איבער זיין גרוים עניות. האט אים דער רבי געפרעגט: "געזונט האסטו?". האט דער חסיד געענטפערט אז יא.

"**אפעטיט** צו עסן האסטו?". האט דער חסיד געענטפערט יא.

האט אים דער רבי ר' בונם געזאגט: "איז פארוואס רעדסטו זיך אפ אז דו ביסט אן ארעמאן? האסט דאך זעקס הונדערט רובל!"

"וואס היסט?", האט זיך דער חסיד געוואונדערט.

האט ער אים ערלקערט: "דו וויסט אז תמר'ל, די ווייב פון דעם גרויסן גביר ר' בערקי פון וואַרשא, האט נישט לאנג צוריק געדארפט אויסגעבן זעקס הונדערט רובל כדי צו קענען צוריקבאקומען איר אפעטיט צו עסן! אז דו האסט יא אפעטיט און דו דארפסט נישט אויסגעבן דעם סכום, קומט אויס אז דו האסט פארדינט זעקס הונדערט רובל!"

אמונה אין די צדיקי הדור

אין ספר סיפורי צדיקים החדש (ח"א אות יד) **ווערט** געברענגט א מעשה - וואס ער האט געהערט פון הרב ר' אברהם מקריסליעוו בשם איינעם וואס האט עם געהערט פון הרה"ק ר' ישראל בער מווילעדניק זי"ע - **וואו מען זעט דעם גרויסן כח פון אמונה אין די צדיקי הדור, און אז אפילו אמונה פשוטה פון א פשוט'ער איד איז אויך זייער באליבט ביים אויבערשטן.**

די מעשה גייט ווי פאלגנד: עס איז געווען א איד וואס האט זיך באשעפטיגט פאר פרנסה אין... גנב'ענען. ער פלעגט נישט בא'גנב'ענען קיין אידן ח"ו, נאר גוים, אבער גנב'ענען - דאס איז געווען זיין פרנסה.

יעדעס מאל וואס ער פלעגט שפירן אז ער איז אין א סכנה פון געכאפט ווערן, פלעגט ער אריבערפארן צום היילגן בעל שם טוב זי"ע, ער פלעגט אים פארציילן איבער דאס געפאר וואס ער שטייט אויס, און דער בעל שם טוב פלעגט ער ווארעם אנווינטשן אז עס זאל אים גארנישט שלעכט פאסירן. אזוי איז געווען עטליכע מאל.

דער איד, קען מען זיך אליין פארשטעלן, איז געווען גאר א פשוט'ער איד, אבער דאך מיט א גאר שטארקער אמונה אינעם בעש"ט.

איינמאל האט זיך געמאכט אז ער האט גע'גנב'ענט גאר אסאך געלט פון עפעס א

גוי, און נאכ'ן דורכפירן א גרינטליכע אויספארשונג איז דער גוי געווארן געווארן אז דער איד שטייט הינטער דער גניבה, און ער איז אים געגאנגען מסר'ן פאר דער פאליציי.

וועז דער איד האט זיך ווידעראמאל געטראפן אין א גרויסער סכנה פון געכאפט ווערן, איז ער ווי געווענליך געפארן צום בעש"ט. אבער ערעגצוואו אויפ'ן וועג איז ער געווארן געווארן אז דער הייליגער בעש"ט איז נארוואם נסתלק געווארן. עס איז אים זייער שלעכט געווארן, און ער האט אויסגעבראכן אין א ביטער געוויין.

ביז ער האט זיך דערמאנט אז ער האט אמאל געהאט געהערט פון איינעם פון די גרויסע תלמידים פונעם בעל שם טוב, אז נאך דער הסתלקות פון זייער רבי'ן, וועט הרה"ק דער בעל תולדות יעקב יוסף מפולנאה זיין דער ממלא מקום און איבערנעמען דאם פלאץ פונעם בעש"ט. האט ער באשלאסן צו פארן קיין פולנאה. וועז ער איז אנגעקומען קיין פולנאה איז אריין צום צדיק, און ער האט פארגעלייגט פאר'ן רבי'ן זיין בקשה. ווי נאר דער תולדות האט געהערט אז ער איז א גנב, האט ער אים מיט ביידע הענט אנגעכאפט און ארויסגעטריבן פון זיין שטוב. דער איד האט זיך פרובירט צו בעטן ביי אים, אבער עם האט גארנישט געהאלפן. ארוים!

טראכטנדיג וואם ער זאל יעצט טון, איז איינגעפאלן פאר דעם איד צו פארן קיין מעזיבוז. ער איז אנגעקומען צום ציון פונעם הייליגן בעש"ט און אנגעהויבן שטארק צו ווייגען, זאגנדיג: "רבי, פונקט אזוי ווי דו פלעגסט מיר העלפן ביים לעבן, העלף מיר יעצט אויך באפרייט צו ווערן פון מיין שוועכער צרה". אזוי האט ער געווויינט און געווויינט פאר צוויי שעה ביז ער איז איינגעשלאפן.

אין חלום האט זיך דער בעש"ט באוויזן צו אים און געפרעגט: "וואם איז דיין בקשה?" האט דער

איד פארגעלייגט זיין בקשה פאר'ן בעש"ט. האט אים דער בעש"ט געפרעגט: "ביי וועם ביסטו געגאנגען נעמען א ברכה?" האט דער איד געענטפערט: "איך בין געווען ביים רבי'ן פון פולנאה, אבער ער האט מיר נישט געוואלט אויסהערן, און ער האט מיר גלייך ארויסגעטריבן פון זיין שטוב".

האט אים דער בעש"ט געזאגט: "פאר צו מיין אייניקל אין סעדילקוב (דער דגל מחנה אפרים), און האב נישט קיין מורא, זאג אים אין מיין נאמען אז ער זאל דיר טון די טובה. און אויב ער וועט דיר נישט גלייבן אז איך האב דיר געשיקט, דאן געב אים א סימן און זאג אים אז פאריגע איז געווען פרשת קרח, און איך האב געלערנט מיט אים די תורה וואם ער האט געזאגט ביים טיש".

דער איד האט זיך ערוועקט פון שלאף, און געדענקט דעם חלום פינקטליך מיט אלע דעטאלן. ער איז תיכף געפארן צום הייליגן דגל מחנה אפרים, און אים געבעטן ער זאל קומען מיט אים אויף א זייט ווייל ער האט פאר אים עפעם א סוד. דער דגל האט זיך פארמאכט מיט אים אין א זייטיגן צימער, און דארט האט אים דער איד פארציילט אלעם ביז אהער, אז בשעת ווען דער בעש"ט האט געלעבט, פלעגט ער גיין צו אים זיך ווינטשן, אבער אזוי ווי ער איז נסתלק געווארן, איז ער דאסמאל געגאנגען קיין פולנאה און ער איז פארטריבן געווארן פון דארט. דערנאך איז ער געגאנגען צום ציון פון זיין זיידן דער בעש"ט וואו ער האט זיך שטארק אויסגעווינט, ביז ער האט זיך באוויזן צו אים אין חלום און געזאגט אז ער זאל קומען אהער. און דער איד האט אים גלייך געזאגט דעם סימן וואם דער בעש"ט האט אים געגעבן.

דער דגל מחנה אפרים האט אויסגעהערט די גאנצע געשיכטע פונעם גנב, און הערנדיג דעם סימן וואם דער איד האט אים אנגעגעבן, איז ער מורא'דיג נתפעל געווארן, וויסנדיג אז דאס

איז ריכטיג, און ער האט אים גלייך אנגעוואונטשן א וואַרעמע ברכה באגלייט מיט א הבטחה אז ער וועט זיך ארויסדרייען פון אלע צרות.

דערנאך איז דער דגל צוריק אריין אין זיין שטוב און פארציילט פאר די חסידים וואס ער האט נארוואס געהערט, און ער האט אויסגעפירט: "קוקט **וויִ גרויס איז דער כח פון אמונה אפילו פון אזא פשוט'ן איד**".

ב ע ז ה ש י " ת

ווילט איר האבן דעם זכות ארויף צו ברענגען
א שמייכל אויף די פנים פון אן אלמנה מיט יתומים'לך?
דאס איז פון די גרעסטע מצוות וואס דער באשעפער האט אונז געשאנקען!

איר קענט דאס טוהן מיט אפאר דאלער!

די הייליגע ארגאנעזציע לחמי מרדכי טיילט אויס יעדן שבת ממש פאר אריבער 700 נפשות אלמנות מיט יתומים'לך גרויסע שבת פעקלעך ביז צום טיר פון שטוב מיט פרישע סעלמען פיש, פרישע טשיקן, גרויסע היימישע חלות, 5 ערליי ד'יפס,2 סארט קוגלען, 3 סארט קעיקס, טייערע נאשערייען פאר די יתומים'לך מיט נאך עטליכע פראדוקטן

פאר $250

קענט איר האבן דעם זכות פון א גאנצע משפחה פאר שבת

פאר $36 קענט איר ספאנסערן 1 יתום פאר שבת

רופט אריין אונזער 24 שעה האט ליין מיט א קרעדיט קארטל
845-286-1007

אויך קען מען דורך קוויקפעי
3875090@GMAIL.COM

אידן זעהן ב"ה גרויסע ישועות דורך דעם
וואס מער מען העלפט אלץ גרעסער איז די ישועה בעז"ה